

Achtergrondinformatie associate degree-opleidingen naar aanleiding van themabijeenkomst 21 juni 2018

Wat zijn Associate Degree opleidingen?

De associate degree (AD) is een tweejarige opleiding in het hoger beroepsonderwijs die opleidt tot niveau 5 van het European Qualification Framework (EQF) en het Nederlands kwalificatieraamwerk (NLQF). De vooropleidingseis voor toelating tot een associate degree-opleiding is een mbo-4, havo- of vwo-diploma. Deze opleiding is daarmee bij uitstek geschikt voor mbo-4-gediplomeerden die wel willen doorstuderen, maar een 4-jarige hbo-bacheloropleiding te lang vinden duren.

Ook biedt de AD-opleiding kansen voor op- en omscholing van volwassenen en werkenden in het kader van Leven lang leren. Individuele vrijstellingen zijn mogelijk, dit is ter beoordeling van de examencommissie van de associate degree-opleiding. De examencommissie neemt per student de beslissing of op grond van zijn kennis en vaardigheden een vrijstelling voor een bepaald vak gegeven kan worden.

Een associate degree-opleiding is vaak meer praktijkgericht dan de hbo-bacheloropleiding. In een AD-opleiding worden theorieën uit een vakgebied toegepast op praktische vraagstukken. Studenten leren problemen signaleren en een aanpak invoeren om dit probleem op te lossen.

Doordat een associate degree-diploma afgestudeerden sterk verankert in de praktijk, kan dit meerwaarde op de arbeidsmarkt hebben. Afgestudeerden kunnen solliciteren op banen op een niveau tussen mbo-4-gediplomeerden en bachelor-afgestudeerden. Ook kunnen studenten na het afronden van een AD-opleiding doorstromen naar een hbo-bacheloropleiding. Vaak kunnen ze deze bacheloropleiding dan in een verkorte tijd afronden.

Associate degree-opleidingen worden aangeboden door bekostigde en niet-bekostigde hogescholen en kunnen in voltijd en deeltijd worden gevolgd.

Van programma naar zelfstandige opleiding

De associate degree-opleiding bestond tot 1 januari 2018 als een tweejarig traject dat gekoppeld moest zijn aan een bachelor in het hbo. De invoering hiervan per 1 september 2013 werd mogelijk gemaakt door de [wet Kwaliteit in verscheidenheid hoger onderwijs](#).

Met de inwerkingtreding van de [wet Invoering associate degree](#) per 1 januari 2018 is de associate degree echter een zelfstandige opleiding geworden, naast de bachelor en de master. Associate degree-opleidingen kunnen nu eigenstandige eindcompetenties formuleren en zich op een specifiek beroepenveld richten, zonder daarin beperkt te worden door de koppeling aan de bachelor. Zo ontstaat er een grotere verscheidenheid van opleidingen en dus meer keuze voor de studenten: Met ingang van studiejaar 2018-2019 kunnen studenten kiezen uit 150 nieuwe associate degree-opleidingen. Bestaande associate degree-programma's zijn omgezet naar zelfstandige AD-opleidingen.

Accreditatie van associate degree-opleidingen

De bevoegdheid om een associate degree-opleiding te verzorgen, is voorbehouden aan hbo-instellingen, zowel bekostigd als niet bekostigd (rpho). Om een nieuwe associate degree-opleiding te starten, moet bij de NVAO de [Toets Nieuwe Opleiding](#) worden aangevraagd. Bekostigde hogescholen moeten daarnaast de macrodoelmatigheidstoets bij de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (CDHO) doorlopen. De accreditatietermijn voor een nieuwe associate degree-opleiding is maximaal zes jaar.

Samenwerking met mbo

Associate degree-opleidingen vallen onder de Wet op het Hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) en worden aangeboden door hogescholen. Hogescholen kunnen samenwerking zoeken met mbo-instellingen.

Als de hogeschool voor het verzorgen van een associate degree-opleiding wil samenwerken met een mbo-instelling moet de minister daaraan goedkeuring verlenen. Een aanvraag hiervoor moet door de hogeschool of rpho worden ingediend bij de minister. De aanvraagprocedure en de door de minister te hanteren criteria zijn opgenomen in de [Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs](#). Een visitatiepanel zal bij accreditatie de hele opleiding, inclusief het deel dat door het mbo wordt verzorgd, beoordelen. Na goedkeuring door de minister kan een hogeschool een deel van het onderwijs laten uitvoeren door de mbo-instelling. De hogeschool verzorgt in ieder geval de helft van het onderwijs, waaronder de afstudeerfase en het afsluitende examen. In bijzondere gevallen kan de minister toestaan dat de hogeschool minder dan de helft van het onderwijs zelf verzorgt. Zie ook artikel [7.8a van de WHW](#). In de WHW zijn geen eisen opgenomen over de wijze waarop de samenwerking vorm wordt gegeven. De betrokken instellingen geven zelf invulling aan de samenwerking en de onderwerpen die daarvoor van belang zijn.

De hogeschool is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de hele associate degree-opleiding, ook van het deel dat bij de mbo-instelling wordt uitgevoerd. De examencommissie van de hogeschool dient de kwaliteit van alle tentamens en examens te borgen, ook die bij de mbo instelling worden afgenomen. In de samenwerkingsovereenkomst kan een constructie met kamers binnen de examencommissie worden ingericht.

Bekostiging

Zoals gezegd vallen associate degree-opleidingen onder de WHW en worden aangeboden door hogescholen. Studenten schrijven zich in bij de hogeschool. Zij hebben indien van toepassing ook toegang tot de relevante onderwijsvoorzieningen van de mbo-instelling. Voor een associate degree-opleiding bij een bekostigde instelling zijn studenten wettelijk collegegeld verschuldigd. De bekostiging gaat naar de hogeschool. Als een bekostigde mbo-instelling een deel van het onderwijs verzorgt, kan het instellingsbestuur van de hogeschool een deel van de rijksbijdrage overdragen aan de mbo-instelling. Dit is niet toegestaan als het een niet bekostigde mbo instelling betreft.

Uiteraard is het wel toegestaan dat hogescholen docenten of ander personeel van een (bekostigde of niet bekostigde) mbo instelling inhuren, bijvoorbeeld op basis van detachering. De rijksbijdrage van de hogeschool gaat dan direct naar de aangestelde (mbo) docenten en niet naar de mbo-instelling.

Meer informatie

- Brief minister Bussemaker d.d. 6 oktober 2017 over [Inwerkingtreding Wet invoering associate degree-opleiding](#)
- [Website Overlegplatform associate degrees](#)
- [Wet op het Hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek](#)
- Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018 (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2018-35628.html>)